

UTDRAG FRA UNIVERSITETSSTYRESAK 09-86

Utdanningsutvalet har rådd til programspesifikke eller fakultære nemningar som to sideordna løysingar. Universitetsdirektøren gjer framlegg i tråd med utvalets vedtak, som i praksis betyr bachelornemningar som i desse døma:

- Bachelor i administrasjon og organisasjonsvitenskap (programspesifikk, ny)
- Bachelor i human ernæring (også programspesifikk, uendra)
- Bachelor i naturvitenskaplege fag [+ spesialisering] (fakultetsspesifikk, uendra)

For alle desse vil ein foreslå at det blir gitt høve til å bruke tilleggstekst på vitnemålet, og at universitetsdirektøren kan lage retningslinjer for slik tilleggstekst, slik at mønsteret vert likt og gjenkjenneleg på tvers av program og fakultet.

Så langt er iverksetjingstid og overgangsordningar ikkje omtalt. Arbeidsgruppa har uttalt at alle studentar som er i gong med studiet sitt, bør få tilbod om ny nemning, og at i ein periode bør både den gamle og den nye nemninga brukast parallelt. Universitetsdirektørens framlegg er slik:

- Endringa tek til å virke frå 1.1.2010. Alle som vert tekne opp frå den datoen får vitnemål med dei nye nemningane.
- Alle som no er i gang med bachelorstudium på program der det blir endringar, får høve til å velje om dei vil ha vitnemål med den nye eller den gamle nemninga. Dei må aktivt velje den nye nemninga om dei ønskjer det, og valet står opent fram til utgangen av studieåret 2011/2012. Dermed vil også deltidsstudentar få valet, jamvel om dei ikkje vil avslutte studiet innan fristen som er nemnt.

Bakgrunn – sensorordning

Saka gjeld munnleg eksamen og bruk av ekstern sensor. Etter lova skal institusjonane " sørge for at kandidatenes kunnskaper og ferdigheter blir prøvet og vurdert på en upartisk og faglig betryggende måte", jf. § 3-9 (1), første setning. Det er ikkje lenger generelt påbod om ekstern sensur, anna enn ved sensur av mastergradsoppgåver og ved klagesensur. Kunnskapsdepartementet tok etter styringsdialogmøtet i 2008 opp spørsmålet om den gjeldande sensorordninga ved UiB var god nok i høve til det alminnelege kravet i lova og konkluderte positivt på ei rekkje punkt. Departementet peika likevel på at det ut frå dei reglane og retningslinjene som låg føre den gongen, ikkje var mogleg å sjå at UiB alltid bruker programsensor "for de fag og emner der det ikke er ekstern sensor." Vurderinga frå departementet var at dersom ein ikkje hadde anten programsensor eller ekstern sensur, ville ordninga vere lovstridig.

Etter dette har det vore arbeidd med ei meir inngåande og presis regulering av munnleg eksamen og av retningslinjene for ekstern sensur i det heile. Framlegget om reglementsending seier kort at det alltid skal vere to sensorar ved munnleg eksamen, og normalt skal ein vere ekstern, men at det er høve til å gjere unntak. Dersom det skal gjerast unntak, må vurderingsordninga godkjennast særskilt av fakultetet, bygd på programsensoren si evaluering.

Det er gjort framlegg om nye retningslinjer for programsensorar, der det mellom anna blir fastsett ei plikt til å ha programsensor, retningslinjer for korleis programsensoren

skal arbeide og korleis programsensorens vurderingar skal nyttast av fakultetet og andre instansar ved UiB.

Merknader frå universitetsdirektøren – sensorordning

Framlegget til endring i §19 har to intensjonar. For det første er ønsket å fastslå ein reell hovudregel: Ekstern sensur ved munnleg eksamen. For det andre er ønsket å få fram at før fakultetet vedtek unntak, skal det vere ein grundig prosess, der programsensorane si evaluering skal brukast og leggjast vekt på. For det tredje ønskjer ein å gjere det heilt klart at sensorordninga er fakultetet sitt ansvar. Såleis kan ikkje programsensoren få noka form for godkjenningssmynde. Ein programsensor arbeider for fakultetet og gir råd til fakultetet, og fakultetet har ansvaret.

Etter universitetsdirektørens syn kjem framlegget Kunnskapsdepartementet i møte. Reglementet og framlegget til retningslinjer for programsensorar synest godt tilpassa kvarandre, og det vert foreslått eit vedtak i tråd med det Utdanningsutvalet har gjort.

Andre endringar

Dette er delt i tre: Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk, definisjon av gyldig fråvær ved eksamen og nokre endringar i reglane om tilrettelegging ved eksamen.

Kvalifikasjonsrammeverket

Å fastsette eit kvalifikasjonsrammeverk er ein del av Bologna-prosessen, og for Norge vart rammeverket fastsett av Kunnskapsdepartementet i mars i år. Så langt gjeld det for høgre utdanning, og kvalifikasjonane det beskriv, er dei same som gradene som institusjonane kan gi. Rammeverket seier kva for kunnskap, ferdigheit og generell kompetanse ein kandidat skal ha for dei ulike syklusane. Termen "kandidat" er ei fellesnemning for alle som har fullført ein grad. Eit døme frå beskrivinga av kunnskapar:

Bachelor (1. syklus):

"Kandidaten har bred kunnskap om sentrale temaer, teorier (...) innenfor fagområdet."

Master (2. syklus):

"Kandidaten har avansert kunnskap innenfor fagområdet og spesialisert innsikt i et avgrenset område"

Ph.d. (3. syklus):

"Kandidaten er i kunnskapsfronten innenfor sitt fagområde og behersker fagets vitenskapsteori og/eller kunstneriske problemstillinger og metoder"

Det har lenge vore kjent at rammeverket først og fremst vil stille krav til studieplanutforminga. Universitetsdirektøren har gitt Utdanningsavdelinga i oppgåve å gje bidrag til fakulteta i det arbeidet som skal gjerast. Departementet har sett fristen for å implementere rammeverket til utgangen av 2012.

Det vert her foreslått eit mindre tillegg i § 8 i reglementet, som set krav til innhaldet i studieplanar og emneplanar. Dette vert vurdert som tilstrekkeleg i reglementet no. Ved den vanlege gjennomgangen av reglementet i 2010 vil ein komme tilbake til eventuelle endringar i termar og definisjonar i § 2. Jamvel om KDs frist for å komme i samsvar med rammeverket er om drøye tre år, ser universitetsdirektøren ikkje noko problem med at tilføyinga i reglementet kan ta til å virke allereie no.

Universitetsdirektøren gjør framlegg om slikt

Vedtak:

- I "Grads- og studiereglement for Universitetet i Bergen vedtek styret disse endringane:
 1. I § 8 skal siste setning lyde (endring i kursiv):

Studieplaner og emnebeskrivelser skal for øvrig utformes i samsvar med *det nasjonale kvalitetsrammeverket, fastsatt av Kunnskapsdepartementet, samt med regler og retningslinjer fastsatt av NOKUT og av universitetets organer.*
 2. § 11, 7. ledd, skal lyde (endringar i kursiv):

Studenter som har gyldig fravær ved *avsluttende* eksamen har rett til et nytt forsøk tidligst mulig i påfølgende semester, og senest i mars for vårsemesteret og i oktober for høstsemesteret. *Med gyldig fravær menes egen sykdom, dokumentert med erklæring fra lege, der det går fram at studenten ikke var i stand til å delta ved eksamen den aktuelle dagen. Slik dokumentasjon må legges fram senest en uke etter eksamensdagen. Videre er det gyldig fravær når studenten pga. pålegg fra offentlig myndighet plikter å møte fram et annet sted på eksamenstiden. Andre forhold av tvingende art som gjør det umulig å møte fram til eksamen, kan etter søknad gi rett til nytt forsøk som nevnt her.*
 3. I § 28 skjer desse endringane (endringer i kursiv):
 - a) I første ledd skal første setning lyde: "Frist for å søke om tilrettelegging er *første september i høstsemesteret og 1. februar i vårsemesteret.*
 - b) I andre ledd, siste setning, vert ordet "særordning" bytta ut med "tilrettelegging".
 - c) I tredje ledd skal første setning lyde (tilføyning i kursiv):

Behovet må dokumenteres *på nytt* hver gang studenten foretar en eksamensoppmelding/bekrefter utdanningsplanen. For kroniske lidelser kan det gjøres unntak fra dette.
 - d) I fjerde ledd skal første setning lyde (endring markert med kursiv):

Utdanningsavdelingen kommer i samråd med studenten og eventuelt *fakultetet*, frem til hvilke former for tilrettelegging som er nødvendige.
 4. I § 42 skal første ledd lyde:

For oppnådd bachelorgrad utstedes vitnemål, jf. universitets- og høyskolelovens § 3-11, som angir enten hvilket studieprogram kandidaten har fullført eller et bredere fagområde i kombinasjon med den spesialiseringen kandidaten har fullført. I tillegg til gradsbetegnelsen kan det brukes en kort forklarende tekst dersom det anses nødvendig. Universitetsdirektøren gir nærmere retningslinjer for vitnemålsutformingen.
 5. I § 19 skjer desse endringane:
 - a) 1. ledd, siste setning skal lyde (endring i kursiv)

Nærmere regler om bruken av programsensor går fram av "Retningslinjer for programsensor ved UiB", fastsatt av Universitetsstyret 24.09.09.

b) Det vert sett inn nye 2. og 3. ledd, slik:

Ved muntlig eksamen skal det være minst to sensorer, hvorav den ene normalt skal være ekstern.

Dersom ingen av sensorene ved eksamen er eksterne, må vurderingsordningen godkjennes særskilt av fakultetet, basert på programsensors evaluering av vurderingsordningen.

c) Nogjeldande 2. – 6. ledd blir nye 4. – 8. ledd.

- Styret vedtek "Retningslinjer for programsensor ved Universitetet i Bergen" i samsvar med framlegget frå universitetsdirektøren.
- Vedtaka i punkt 1-4 ovanfor tek til å gjelde frå 1. januar 2010. Rektor og universitetsdirektør får i fellesskap fullmakt til å vedta overgangsreglar i tilknytning til vedtaket i punkt 4.
- Vedtaka i punkt 5 og nye retningslinjer for programsensorer tek til å gjelde straks.

08.09.09/peh

Vedlegg:

Forslag til Retningslinjer for programsensor ved Universitetet i Bergen

Utrykte vedlegg:

1. Innstillinga frå arbeidsgruppa
2. Høringsuttaler frå fakulteta
3. Brev av 25.09.08 frå KD
4. Brev av 20.03.09 frå KD (kval.r.verk)

epost PGH Ekstern sensor ved muntlig.txt

Fra: Per Gunnar Hillesøy
Sendt: 5. januar 2010 11:19
Til: Ingrid Barbara Solhøy
Kopi: Ingvild Greve
Emne: RE: Ekstern sensor ved muntlig

Dere kan i prinsippet unnta alle disse variantene fra regelen, men da må dere ha særskilt godkjenning, basert på programsensors evaluering. I og med at denne regelen er ny, må man anta at fakultetet har en viss "nådefrist", der man kan gjøre midlertidige godkjenningsvedtak fram til programsensorene har fått uttalt seg og man får tid til å forberede og behandle spørsmål om mer langsiktige unntak. Det kan heller ikke være nødvendig å be programsensorene legge absolutt alt annet til side for å vurdere unntaksordninger, dersom det framstår som helt urasjonelt. Men en nådefrist er jo aldri veldig lang.

Ellers er det mitt syn at type 1 og 3 er de som antakelig ligger best til rette for langsiktige unntak, fordi det der er åpenbart at det er vanskelig å skaffe eksterne sensorer, arbeidet med å skaffe dem vil ofte være svært ressurskrevende i forhold til antallet kandidater, eventuelt at en ekstern sensor som ikke har fulgt studentens arbeid gjennom emnet, ikke vil få et fullverdig grunnlag for sitt arbeid.

Type 2 og 4 er etter min mening litt verre, fordi dette er mer "standard muntlig", der det ikke er så lett å få øye på spesielle vanskeligheter med å bruke ekstern sensor. Forhold som at den muntlige har lite omfang eller liten vekt i studiepoeng er ikke gode nok grunner i seg selv. Det er det heller ikke at man bare bruker "bestått/ikke bestått". Det er en karakterskala like mye som A-F-skalaen. Imidlertid er det fakultetets avgjørelse og ansvar, og etter reglementets ordlyd har dere muligheten til å gjøre unntak. Men jeg maner altså til noe forsiktighet.

Var dette begripelig?

Per G., KS

-----Original Message-----

From: Ingrid Barbara Solhøy
Sent: Monday, January 04, 2010 3:34 PM
To: Per Gunnar Hillesøy
Cc: Birthe Gjerdevik
Subject: Ekstern sensor ved muntlig

Jeg har noen spørsmål til §19 i studiereglementet "... Ved muntlig eksamen skal det være minst to sensorer, hvorav den ene normalt skal være ekstern. Dersom ingen av sensorene ved eksamen er eksterne, må vurderingsordningen godkjennes særskilt av fakultetet, ..."

Muntlig eksamen er så mye forskjellig og vi vil derfor gjerne vite om vi kan unnta følgende spesialtilfeller av muntlig

eksamen fra regelen:

1. Vurderingsgrunnlag er et praktisk arbeid som prosjekt, poster, oppgaveløsning, og lignende, med påfølgende muntlig presentasjon av arbeidet. Karakterskala bestått/ikke bestått.
2. En skriftlig oppgave eller et prosjekt er grunnlag for karaktergiving. I tillegg kommer en justerende muntlig eksamen.
3. Spesialpensum til phd, ERASMUS-studenter med prosjekt, Joint degree studenter er som regel meget spesialisert. Det er kun én student som skal opp til muntlig og det er veldig vanskelig og kostbart å finne en passende ekstern sensor. På MN er det regel at det deltar en intern sensor i tillegg til eksaminator på slike eksamener.
4. Muntlig eksamen er kun en deleksamen og inngår med 50% eller mindre i vurderingen.

Er det noen av disse variantene som vi uten videre kan unnta fra regelen? Hvor trenger vi programsensors evaluering av vurderingsordningen?

Ingrid Solhøy
Seniorkonsulent

Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet/
Faculty of Mathematics and Natural Sciences
P.O. Box 7803, NO-5020 Bergen

Besøksadresse / Visiting address: Allégaten 41

Tlf. +47 55 58 20 65. Fax. +47 55 58 96 66
E-mail: ingrid.solhoy@mnfa.uib.no

Tilbakemelding fra instituttene etter rundspørring i oktober 2009

Vurderingsform med muntlig eksamen, der man kan vurdere unntak fra kravet om ekstern sensor

Vurderingsform	Institutt	Evt. emnenavn	Beskrivelse og kommentar
Skriftlig oppgave m/korrigerende muntlig	BIO	BIODID200	
Muntlig eksamen, obligatorisk del av emnet må være godkjent	GEO	GEOL202, GEOL350, GEOL351,	
Øvelser + muntlig	GEO	GEOF395	Øvelser 50%, muntlig 50%
Diverse muntlig	IFT		Emner med svært få studenter (< 3), ofte "konte-eksamener". Svært kostnadskrevennde med ekstern sensor, ofte
Mappeevaluering + presentasjon	IFT		En stor del av karakteren er basert på et skriftlig arbeid
Laboratorieemner med muntlig + skriftlige arbeid	IFT		En stor del av karakteren er basert på et skriftlig arbeid
Spesialpensum	IFT		
Oblig + muntlig	II		obliger teller 30%, muntlig eksamen teller
Skriftlige obligatoriske oppgaver med muntlig presentasjon underveis	II		skriftlige obligatoriske oppgaver (60 % riktig for å stå, gruppearbeid/ individuelt arbeid) med muntlig presentasjon underveis i
Obliger 50%, muntlig eksamen 50%	II		obliger 50%, muntlig eksamen 50% (du må stå på muntlig eksamen for å stå på kurset)
Prosjekt m/ avsluttende presentasjon	II		prosjekt (skriftlig arbeid) med påfølgende avsluttende presentasjon (bestått/ikke
Laboratoriejournal + muntlig	KI	NANO200	Laboratoriejournal 50%, muntlig 50%
Poster m/muntlig presentasjon	KI	NANO100	Poster + posterpresentasjon utgjør vurderingsgrunnlag. Bestått/ikke bestått.
Mappeevaluering: Laboratoriearbeid, laboratoriejournalar og munnleg eksamen	KI	KJEM232	Mappeevaluering: Laboratoriearbeid (25%), labjournalar, rapportar, andre skriftlege oppgåver og munnlege presentasjonar (25 %), munnleg eksamen (50%). Skriftlig
Munnleg eksamen og munnleg presentasjon av labprosjekt	KI	KJEM244	Munnleg eksamen (70%) (skriftleg 3t om fleire enn 5 studentar) og munnleg presentasjon av labprosjekt (30%)
Mappeevaluering: munnleg eksamen + prosjektoppgåve	KI	KJEM336	Mappeevaluering basert på munnleg eksamen (50%) og prosjektoppgåve (50%)
Spesialpensum for Erasmus-studenter	KI		Utfører laboratorieprosjekt og avslutter med et spesialpensum med muntlig eksamen.
Spesialpensum for fellesgradsstudenter (Erasmus mundus)	KI		med 10 studiepoeng spesialpensum (tilpasset masteroppgaven) i 3. semester. Vanskelig å få tak i egnet ekstern sensor.
Spesialeksamen for master og ph.d.	KI		Ofte kun én student. Vanskelig å finne relevant ekstern sensor. 2 interne sensorer
	MI		Ingen muntlige eksamener som burde
Spesialpensum	MBI		